

דף יא.

עין משפט א

הרמב"ם הל' שגגות פ"ט ה"א

עיינ לעיל דף י: עין משפט ז

עין משפט ב

הרמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ג הי"ג

שְׁפָחָה חֲרוּפָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא שְׁחָצִיָּה שְׁפָחָה
וְחָצִיָּה בַת חוֹרִין וּמְקַדְּשֶׁת לְעֶבֶד עֲבָרֵי שְׁנָאֹמֶר (ויקרא
יט-כ) 'לא יומתו כּי לא חִפְּשָׁה'. הָא אִם נִשְׁתַּחֲרָרָה כְּלָה
חִיבִין עָלֶיהָ מִיתַת בֵּית דִּין שְׁהָרֵי נַעֲשִׂית אִשָּׁת אִישׁ
גְּמוּרָה כְּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ בְּהִלְכוֹת אִישׁוֹת:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פנהדרין פט"ז הי"א

הַגְּדוֹל שְׁבַדְיָנִים קוֹרָא ^ו כָּל זְמַן שְׁזָה לוֹקָה (דברים
כח-נח) 'אם לא תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת'. (דברים כח-נט)
'וְהִפְלָא ה' אֶת מַכְתָּד'. וּמִתְכַּוֵּן שְׁיִגְמֹר הַפְּסוּקִים עִם
הַמְּלָקִיּוֹת. וְאִם לֹא גָמַר חוֹזֵר לְתַחֲלַת הַמְּקָרָא וְקוֹרָא
וְחוֹזֵר וְקוֹרָא עַד שֶׁתִּגְמֹר כָּל הַהִפְלָא. וְהַשְּׁנִי שְׁבַדְיָנִים
מוֹנֶה וְהַשְּׁלִישִׁי אוֹמֵר לְחִזּוֹן הַכָּה. כָּל זְמַן שְׁמַכָּה עַל פִּיּוֹ
הוּא מַכָּה:

ו. כסף משנה ומה שכתב הגדול שבדיינים קורא וכו'. עד והשלישי אומר לחזון הכה. ברייתא
שם ונתבאר שם שמצוה לצמצם שיסיים הפסוקים כשיגמור המלקות ואם לאו חוזר
לתחלת המקרא וכן הוא במשמע לשון רבינו:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' סנהדרין פי"ז ה"ב

כְּשֶׁאֹמְדִין אֶת הַחוּטָא כַּמָּה הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל ז' אֵין
 אֹמְדִין אֶלָּא בְּמִכּוֹת הָרְאוּיּוֹת לְהַשְׁתַּלֵּשׁ. אֲמָדוּהוּ שְׂיִכּוֹל
 לְקַבֵּל עֲשָׂרִים אֵין אֹמְרִין יִלְקֶה עֲשָׂרִים וְאַחַת כְּדִי שְׂיִהְיוּ
 יְכוּלִין לְהַשְׁתַּלֵּשׁ אֶלָּא יִלְקֶה שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. אֲמָדוּהוּ
 לְקַבֵּל אַרְבָּעִים וְכִיּוֹן שֶׁהִתְחִיל לְלַקּוֹת רְאוּהוּ חֲלָשׁ וְאָמְרוּ
 אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל יוֹתֵר עַל אֵלוֹ הַתַּשַּׁע אוֹ הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה
 שְׁלֹקֶה הָרִי זֶה פָּטוּר. אֲמָדוּהוּ לְקַבֵּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וְאַחַר
 שְׁלֹקֶה רְאוּהוּ חֲזָק וְיָכוֹל לְקַבֵּל יוֹתֵר הָרִי זֶה פָּטוּר וְאֵינוֹ
 לוֹקֶה יוֹתֵר עַל הָאֹמֵד :

עין משפט ה

הרמב"ם הל' שגגות פ"ט ה"ב

וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ ה' שְׁבִזְמַן שֶׁהִיא חִיבַת מְלָקוֹת הוּא
 חִיב בְּקָרְבָן וּבְזִמַּן שֶׁהִיא פְּטוּרָה מִן הַמְּלָקוֹת הוּא פָּטוּר
 מִן הַקָּרְבָן :

הרמב"ם הל' איפורי ביאה פ"ג הי"ז

בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל שְׂפָחָה חֲרוּפָה הִיא
 לוֹקֶה וְהוּא מִבֵּיא קָרְבָן. וְהוּא שֶׁתְּהִיָּה גְדוּלָּה וּבְעוּלָּה
 וּבְרִצוּנָה כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ. שְׂאִין הָאִישׁ חִיב קָרְבָן עַד

ז. כסף משנה כשאומדין את החוטא וכו'. שם במשנה: אמדוהו שיכול לקבל עשרים וכו'.
 ברייתא פרק קמא דסנהדרין (דף ז'): אמדוהו לקבל מ' וכו' עד יותר על האומד. משנה
 שם מכות (דף כ"ב):

ח. כסף משנה ומ"ש ומפי השמועה למדו וכו'. ברייתא וגמרא בדף הנזכר:

שְׁתַּחֲוִיב הָיָא מְלָקוֹת שְׁנַאָמַר (ויקרא יט-כ) בְּקִרְתָּ
תְּהִיָּה' (ויקרא יט-כא) וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ':

הַרְמַב"ם הַל' שִׁנְגוֹת פ"ט ה"א

עין משפט ו

עיינ לעיל דף י: עין משפט ז

הַרְמַב"ם הַל' אִיסוּרֵי בִיאָה פ"ג ה"ג

עין משפט ז

עיינ לעיל עין משפט ב

הַרְמַב"ם הַל' אִיסוּרֵי בִיאָה פ"א ה"א

עין משפט ז

הָבָא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת הָאֲמֹרוֹת בְּתוֹרָה בְּמִזִּיד חִיָּב
כָּרַת שְׁנַאָמַר (ויקרא יח-כט) 'כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל
הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנִּפְשׁוֹת' וְגו' שְׁנִיָּהֶם הַבּוֹעֵל
וְהַנִּבְעֵלֶת. וְאִם הָיוּ שׁוֹגְגִין חִיָּבִין חֲטָאת קְבוּעָה. וַיֵּשׁ מִן
הָעֲרִיּוֹת שֶׁהוּא בְּמִיתַת בַּיִת דִּין יִתָּר עַל הַכָּרַת הַשְּׁוֵה
בְּכָלָן:

הַרְמַב"ם הַל' אִיסוּרֵי בִיאָה פ"א ה"ג

עין משפט ט

כָּל אִשָּׁה אֲסוּרָה מֵאֱלוֹ אִם הִיָּתָה בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד וּמַעְלָה גְּדוּל הָבָא עָלֶיהָ חִיָּב מִיתָה אוֹ כָּרַת אוֹ
מְלָקוֹת וְהִיא פְּטוּרָה מִכָּלוּם אֲלָא אִם כֵּן הִיָּתָה גְּדוּלָה.
וְאִם הִיָּתָה פְּחוּתָה מִזֶּה הָרִי שְׁנִיָּהֶן פְּטוּרִין שְׁאִין בִּיאָתָה
בִּיאָה. וְכֵן אִשָּׁה גְּדוּלָה שְׁבָא עָלֶיהָ קָטָן אִם הִיָּה בֶּן תִּשְׁעֵ
שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד וּמַעְלָה הִיא חִיָּבַת כָּרַת אוֹ מִיתָה אוֹ

מִלְקוֹת וְהוּא פְטוּר. וְאִם הָיָה בֵּין תְּשַׁע שָׁנִים וּלְמִטָּה
שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין:

עין משפט י. כ. הרמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ג הט"ז

הַמְעַרָה בְּשִׁפְחָה חְרוּפָה וְלֹא גָמַר בִּיאָתוֹ פְטוּר עַד
שִׁיגְמַר בִּיאָתוֹ. וְאִינוּ חַיֵּב אֶלָּא עַל הַגְּדוּלָה הַבְּעוּלָה
הַמְזִידָה וּבְרִצוֹנָה. אֲבָל אִם הָיְתָה קְטַנָּה אוֹ שְׁלֹא הָיְתָה
בְּעוּלָה אוֹ הָיְתָה שׁוֹגְגָת אוֹ אֲנוּסָה אוֹ יִשְׁנָה פְטוּר [וְכֵן
אִם בָּא עָלֶיהָ שְׁלֹא כְדָרְכָה פְטוּר שִׁבְשִׁפְחָה חְרוּפָה לֹא
הַשְׁוָה בִּיאָה כְדָרְכָה לְבִיאָה שְׁלֹא כְדָרְכָה שְׁנֹאֲמַר (וּיקרא
יט-כ) 'שְׁכַבְתָּ זָרַע'. אֲבָל בְּשֹׂאֵר בִּיאוֹת לֹא חָלַק בֵּין
בִּיאָה לְבִיאָה שְׁנֹאֲמַר (וּיקרא יח-כב) (וּיקרא כ-יג)
'מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה' מִגִּיד [לָךְ] הַכְּתוּב שְׁשָׁנֵי מִשְׁכָּבוֹת
בְּאִשָּׁה]:

דף יא:

עין משפט א. הרמב"ם הל' שגגות פ"ג ה"ב

שֶׁתַּק וְלֹא הִפְלִיג אֶת הָעֵדִים ט אֶפְלוּ אִמְרָה לוֹ אִשָּׁה
אֲכַלְתָּ חֶלֶב אוֹ עָשִׂיתָ מְלֹאכָה בְּשַׁבָּת וְשֶׁתַּק חַיֵּב לְהִבְיֵא
חֲטָאת. אָמַר לוֹ עַד אֶחָד חֶלֶב הוּא זֶה וְשֶׁתַּק. וְחִזַּר

ט. כסף משנה ומ"ש שתק ולא הכחיש את העדים וכו'. שם בגמרא בר"פ. ומ"ש אפילו אמרה לו אשה וכו'. כן משמע שם. אמר לו עד אחד חלב הוא זה ושתק כו':

וְאָכְלוּ בְּשִׁגְגָה מִבֵּיא חֲטָאת. וְאִם הִתְרוּ בּוֹ לֹקֶה עָלָיו.
אִף עַל פִּי שְׁעָר הָעֵדוּת בְּעֵד אֶחָד:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' שגגות פ"ה ה"ג

הָאוֹכֵל חֲתִיכָה י וְעֵד אֶחָד אוֹמֵר לוֹ זֶה שְׁאָכַלְתָּ חֶלֶב הִיָּה
וְעֵד אֶחָד אוֹמֵר לֹא אָכַלְתָּ חֶלֶב. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת אָכַל וְאִשָּׁה
אוֹמֶרֶת לֹא אָכַל. הוֹאִיל וְנִקְבַּע הָאִסוּר וְהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ
אִם חֲטָא אוֹ לֹא חֲטָא הֵרִי זֶה מִבֵּיא אֲשֶׁם תְּלוּי. וְכֵן כָּל
הַבָּא עַל אִשָּׁת אִישׁ שְׁעַד אֶחָד אוֹמֵר מֵת בְּעֵלָהּ וְעֵד אֶחָד
אוֹמֵר לֹא מֵת. חֵיב בְּאֲשֶׁם תְּלוּי. וְהוּא הַדִּין לְסִפְק
מְגִרְשֵׁת שְׁהֵרִי נִקְבַּע הָאִסוּר. אֲבָל סִפְק מְקַדְּשֵׁת לֹא נִקְבַּע
הָאִסוּר:

עין משפט ג. ד.

הרמב"ם הל' שגגות פ"ג ה"א

מִי שֶׁהֵעִידוּ עָלָיו עֵדִים שְׁחָטָא חֲטָא שְׁחֵיבִין עָלָיו חֲטָאת
קְבוּעָה ^ב וְלֹא הִתְרוּ בּוֹ אֶלָּא אָמְרוּ רְאִינוּךָ שְׁעַשִׂיתָ
מְלָאכָה בְּשַׁבָּת אוֹ שְׁאָכַלְתָּ חֶלֶב וְהוּא אוֹמֵר אֲנִי יוֹדֵעַ
בְּיָדָי שְׁלֹא עָשִׂיתִי דְּבַר זֶה. אֵינּוּ חֵיב חֲטָאת הוֹאִיל וְאִם

י. כסף משנה האוכל חתיכה וכו'. משנה ריש פרק ג' דכריתות (דף י"א:). ומה שכתב
הראב"ד לא ידעתי היאך נקבע האיסור בכאן אלא אם כן יאמר העד חתיכה של חלב
שהיתה עם השומן אכלת והאחר יאמר לא אכל אלא השומן עכ"ל, אפשר לומר שלכך
נתכוון רבינו. ויותר נראה לומר דשפיר מקרי איקבע איסורא על פי עד אחד אף על פי
שאינן שם אלא חתיכה א': וכן כל הבא על אשת איש וכו'. נלמד ממה שקדם ובפרק ב'
דכתובות (דף כ"ב:) גבי שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת. ומ"ש אבל ספק מקודשת
לא נקבע האיסור. פשוט הוא על פי מה שקדם ובפ"ב דכתובות גבי שנים אומרים לא
נתקדשה:

כ. כסף משנה מי שהעידו עליו עדים שחטא וכו'. משנה פ"ג דכריתות (דף י"א:). פלוגתא
ופסק כחכמים:

יֹאמֶר מִזִּיד הָיִיתִי יִפְטֹר מִן הַקְּרָבָן כְּשֶׁאָמַר לָהֶן לֹא
אֲכַלְתִּי וְלֹא עָשִׂיתִי נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר לֹא אֲכַלְתִּי בְּשִׁגְגָה אֲלֹא
בְּזָדוֹן שֶׁהוּא פְּטוֹר מִן הַקְּרָבָן וְלֹא הִכְחִישׁ אֶת הָעֵדִים:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' שגגות פ"ו ה"א

דין שגגת המאכלות כְּדִין שגגת הבעילות ל. לפיכך אם
אכל אכילות הרבה משם אחד בהעלם אחת. אף על פי
שיש ביניהן ימים רבים אינו חייב אלא חטאת אחת.
כיצד. אכל חלב היום ואכל חלב למחר וחלב למחר
בהעלם אחת. אף על פי שהן בשלשה תמחויין אינו חייב
אלא אחת. אבל אם אכל כזית חלב ונודע לו וחזר ואכל
כזית חלב ונודע לו. חייב על כל אכילה ואכילה
שהידיעות מחלקות השגגות. אכל כחצי זית חלב וחזר
ואכל כחצי זית חלב בהעלם אחת אף על פי שהן שני
תמחויין ואף על פי שהפסיק ביניהן הרי אלו מצטרפין
ומביא חטאת. שאין התמחויין מחלקין. והוא שלא
ישהה ביניהן יותר מכדי אכילת שלש ביצים כמו
שבארנו בהלכות מאכלות אסורות. שכשם שמצטרף
השעור למזיד למלקות כך מצטרף השעור לשוגג
לקרבן:

ל. כסף משנה דין שגגת המאכלות וכו'. משנה וגמרא פ"ג דכריתות (דף י"א ט"ו): ומ"ש
אפילו הם בשלשה תמחויין. שם במשנה א"ר יהושע דתמחויים מחלקים ומשמע דר"ע
פליג עליה וצריך טעם למה פסק כר"ע דתלמידיה הוא. ומ"ש אבל אם אכל כזית חלב ונודע
לו וכו'. פ"ד דכריתות (דף י"ז): במשנה: אכל כחצי זית חלב וחזר ואכל כחצי זית חלב וכו'.
משנה פ"ג דכריתות (דף י"ח):

עין משפט ו

הרמב"ם הל' שגגות פ"ו ה"ד

האוכל מאכלות הרבה ממשמות הרבה בהעלים אחת
 חיב על כל שם ושם. כיצד. כגון שאכל חלב ודם ונותר
 ופגול כזית מכל אחד ואחד בהעלים אחת מביא ארבע
 חטאות. וכן כל פיוצא באלו. וכן האוכל כזית אחד
 שנתקבצו בו שמות הרבה בהעלים אחת. אם נתקבצו
 באסור מוסיף או באסור כולל או באסור בת אחת חיב
 על כל שם ושם. לפיכך הטמא שאכל כזית חלב ונותר
 ביום הכפורים. מביא ארבע חטאות ואשם. חטאת אחת
 משום טמא שאכל קודש. ואחת משום אוכל חלב.
 ואחת משום אוכל נותר. ואחת משום יום הכפורים.
 והוא שיצטרף אכל אחר עם כזית זה עד שישלימו
 לככותבת. ומביא אשם ודאי למעילה שהרי נהנה מן
 ההקדש בשגגה:

עין משפט ז

הרמב"ם הל' שגגות פ"ו ה"א

עיינ לעיל עין משפט ה

עין משפט זז

הרמב"ם הל' שגגות פ"ו ה"ז

אכל כחצי זית חלב וכחצי זית דם בהעלים אחת אינו
 חיב קרבן. כשם שאין האסורין מצטרפין למלקות כמו

מ. כסף משנה האוכל מאכלות הרבה וכו'. משנה פרק שלישי דכריתות (דף יג:): וכן האוכל
 כזית אחד וכו' לפיכך הטמא שאכל כזית חלב והוא נותר וכו'. משנה שם. ומ"ש והוא
 שיצטרף אוכל אחר עם כזית זה וכו'. שם (דף י"ד) בגמרא וטעמא משום דאין חיב ביום
 הכפורים אלא על ככותבת:

נ. כסף משנה אכל כחצי זית חלב וכחצי זית דם וכו'. משנה פרק ג' דכריתות (י"א):

שְׂבָאֲרָנוּ בְּהִלְכוֹת מְאֹכְלוֹת אֲסוּרוֹת כִּף אֵין מְצַטְרְפִין
לְקַרְבָּן:

עין משפט ט

הרמב"ם הל' גירושין פ"י ה"ה

וְכֵן הָדִין בְּאִשָּׁה שֶׁבָאוּ עִדִים שָׁמַת בְּעֵלָה וְנִשְׂאָת וְאַחַר
כִּף בָּא בְּעֵלָה בֵּין שֶׁהָיָה בְּעֵלָה פְּקַח בֵּין שֶׁהָיָה חֵרֵשׁ בֵּין
שֶׁנִּשְׂאָת לְפַקַּח בֵּין שֶׁנִּשְׂאָת לְחֵרֵשׁ שְׂאִין קְדוּשָׁיו קְדוּשָׁיו
גְּמוּרִים תֵּצֵא מִשְׁנֵיהֶם וְצָרִיכָה גֵט מְזָה וּמְזָה וְנֶאֱסָרָה עַל
שְׁנֵיהֶם עוֹלָמִית:

שו"ע אה"ע סימן י"ז פעיף נו

צח. הלך בעלה למדה"י^ט ונישאת ע"פ עד אחד או שניים, אפי' רק
נכנסה לחופה ובא בעלה, תצא משניהם, ואין לה כתובה^ע ולא
תוספת. וכן פירות שאכל השני קודם שבא הראשון^פ. ונפסלה מכהונה
ומתרומה, ואם היא בת לוי, ממעשר. אולם בעלה הראשון יורשה^ק. מתו
אחיו של זה ואחיו של זה חולצין^ר והוולד מן השני ממזר מן התורה,
אם^ר התעברה בו עד שלא מת הראשון או גירשה, דאל"כ הוא ממזר

ט. ממשנה יבמות פ"ז ע"ב.

ע. ואפי' נתגרשה מאחד ולקחה השני, אין לה כתובה ממנו כ"כ הח"מ.

ומש"כ אפי' נכנסה רק לחופה הוא, אפי' אם נתייחדה אחר הקידושין בלבד, כ"כ הח"מ.
ואם נישאת ע"פ שניים, עיין ברא"ש.

פ. והראשון אוכל עד הגירושין ממנה, כ"כ הח"מ. וה"ה שאם נטלה כתובה מהשני לפני
שבא הראשון אינה מחזירה, דאותה שעה אשתו היא ונטלה בהיתר. ושניהם אינם
מטמאים לה, ואפי' שהראשון יורשה, מכיון שנפסלה לו אינו מטמא לה כ"כ הח"מ. ושניהם
אינם מפירים נדריה, ואין להם מציאתה ומעשה ידיה.

צ. כ"כ הב"י והרב המגיד ובסי' קנ"ב כתבו הרמ"א בשם י"א, וצ"ע שהרי זה מוסכם.

ק. אחיו של הראשון חולצין מדאורייתא דזקוקה היא, ואחיו של השני חולצין מדרבנן
כ"כ בב"ה. ואחיו של שני נאסרה עליהם, וא"כ משכחת לה דאסורה לאחיו של הבעל
בכה"ג שנישאת ע"פ עד אחד ובא בעלה אח"כ, כ"כ בח"מ.

ר. כ"כ הח"מ דהיינו עיבור, אף שלשון השו"ע נקט לידה.

רק מדרבנן^ש, והוולד מהראשון אם בא עליה קודם שגירשה^ת השני או מת, ממזר מדבריהם.

^ש. זו דעת הטור ותוס' וכך פסק השו"ע, אבל הרמב"ם סובר שאינו ממזר כלל.
^ת. ויש חולקין דאף לאחר שגירשה השני, ממזר מהראשון מדרבנן כ"כ בב"ש.